Draft SI 909 **טיוטה לתקן ישראלי ת"י 909**

June 2015 יוני 2015

ICS CODE: 67.140.20

טיוטה

קפה נמס

Instant coffee

מסמך זה הוא הצעה בלבד

תקן זה ייכנס לתוקף ב-

מכון התקנים הישראלי
The Standards Institution of Israel

רח' חיים לבנון 42, תל-אביב 69977, טל' 03-6465154, פקס' 03-6412762, www.sii.org.il

31/08/15 זג

W-2003

תקן זה הוכן על ידי ועדת המומחים 54102 – קפה נמס וקפה קלוי, בהרכב זה:
אריאל אלחדף, דוד בנסל (יו"ר), מיה פניגשטיין

כמו כן תרם להכנת התקן מיכה ריינר.

תקן זה אושר על ידי הוועדה הטכנית 541 – קפה, בהרכב זה:

איגוד לשכות המסחר	-	מיכה ריינר
איגוד רשתות השיווק	-	יפה רוברט-רובי
התאחדות התעשיינים בישראל	-	אריאל אלחדף, דוד בנסל, סאמר נחלה
מכון התקנים הישראלי - אגף התעשייה	-	ליאת הופמן
משרד הבריאות - שירות המזון	-	ארתור פטחוב (יו"ר)
רשות ההסתדרות לצרכנות	-	אסתר גבריאלי

עמית אסא ריכזה את עבודת הכנת התקן.

טיוטה

הודעה על רוויזיה

תקן ישראלי זה בא במקום
התקן הישראלי ת"י 909 מיוני 1977
גיליון התיקון מס' 1 מאוקטובר 1981
גיליון התיקון מס' 2 מדצמבר 1983
תיקון מס' 3 ממרס 1998
גיליון התיקון מס' 4 מאפריל 2003
גיליון התיקון מס' 5 מיוני 2008
גיליון התיקון מס' 6 מאוגוסט 2011

מילות מפתח:

מוצרי מזון, קפה, אריזות, משקאות.

Descriptors:

food products, coffee, packages, beverages.

עדכניות התקן

התקנים הישראליים עומדים לבדיקה מזמן לזמן, ולפחות אחת לחמש שנים, כדי להתאימם להתפתחות המדע והטכנולוגיה.
המשתמשים בתקנים יוודאו שבידיהם המהדורה המעודכנת של התקן על גיליונות התיקון שלו.
מסמך המתפרסם ברשומות כגיליון תיקון, יכול להיות גיליון תיקון נפרד או תיקון המשולב בתקן.

תוקף התקן

תקן ישראלי על עדכוניו נכנס לתוקף החל ממועד פרסומו ברשומות.
יש לבדוק אם התקן רשמי או אם חלקים ממנו רשמיים. תקן רשמי או גיליון תיקון רשמי (במלואם או בחלקם) נכנסים לתוקף 60 יום מפרסום ההודעה ברשומות, אלא אם בהודעה נקבע מועד מאוחר יותר לכניסה לתוקף.

סימון בתו תקן

כל המייצר מוצר, המתאים לדרישות התקנים הישראליים החלים עליו, רשאי, לפי היתר ממכון התקנים הישראלי, לסמנו בתו תקן:

זכויות יוצרים

© אין לצלם, להעתיק או לפרסם, בכל אמצעי שהוא, תקן זה או קטעים ממנו, ללא רשות מראש ובכתב ממכון התקנים הישראלי.

תוכן העניינים

הקדמה 1

פרק א – עניינים כלליים 1

1.1. חלות התקן 1

1.2. אזכורים נורמטיביים 1

1.3. מונחים והגדרות 2

1.4. מיון 2

פרק ב – דרישות כלליות 2

2.1. כללי 2

2.2. תוספות 3

2.3. מהמים 3

2.4. אריזה 3

2.5. סימון 3

2.6. משקל המוצר 4

פרק ג – הרכב - בדיקות ודרישות 4

טיוטה

הקדמה

מהדורה זו של התקן הישראלי באה במקום מהדורת התקן הישראלי ת"י 909 מיוני 1977 לרבות גיליונות התיקון שלו עד אוגוסט 2011.

לנוחות המשתמש מובאים להלן השינויים העיקריים שבין מהדורה זו של התקן הישראלי לבין המהדורה הקודמת:

- שיטות הבדיקה בתקן עודכנו והוספה להן הפניה לתקנים בין-לאומיים;
- הושמט סעיף ההתאמה לתקן;
- הוספה הפניה לתקנות ולמסמכים של משרד הבריאות בכל הנוגע למזהמים (מיקוטוקסונים, מתכות כבדות וחומרי הדברה).

לשם השוואה מדוקדקת של כל השינויים בין המהדורות, יש לעיין בנוסח המלא שלהן.

פרק א – עניינים כלליים

1.1. חלות התקן

תקן זה חל על קפה נמס (להלן: "המוצר").

1.2. אזכורים נורמטיביים

תקנים ומסמכים המוזכרים בתקן זה (תקנים ומסמכים לא מתוארכים – מהדורתם האחרונה היא הקובעת):

תקנים ישראליים

ת"י 1059 - סבולת המשקל וסבולת הנפח של מוצרי מזון ארוזים מראש

ת"י 1145 - סימון מזון ארוז מראש

ת"י 2859 חלק 1 - נוהלי דגימה לבחינה לפי תכונות - סכמות דגימה ממופתחות לפי גבול איכות לקבלה (AQL) לבחינת מנה-מנה

חוקים, תקנות ומסמכים ישראליים

תקנות בריאות הציבור (מזון) (שאריות חמרי הדברה), התשנ"א-1991, על עדכוניהן

תקנות בריאות הציבור (מזון) (מיקוטוקסינים במזון), התשנ"ו-1996, על עדכוניהן

עדכון קווים מנחים לכמות מרבית של מתכות כבדות במזון מיום 2009/01/13, על עדכוניו

מסמך משרד הבריאות – רשימת צמחי מאכל (כולל צמחים המותרים לשימוש כתוספי תזונה בלבד) ראו את הרשימה בכתובת שלהלן:

(1) http://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/PH/FCS/Pages/plants.aspx

הנחיית משרד הבריאות לחומרי טעם וריח, אוגוסט 2014

ראו את ההנחיה בכתובת שלהלן:

(1) http://www.chamber.org.il/images/Files/27673/t.pdf

(1) כתובת זו היא הכתובת שבתוקף ביום פרסום תקן זה.

תקנים בין-לאומיים

ISO 3726: 1983 - Instant coffee - Determination of loss in mass at 70 degrees C under reduced pressure

ISO 11292: 1995 - Instant coffee - Determination of free and total carbohydrate contents - Method using high-performance anion-exchange chromatography

ISO 20481: 2008 - Coffee and coffee products - Determination of the caffeine content using high performance liquid chromatography (HPLC) - Reference method

מסמכים זרים

AFCASOLE - AFCASOLE (Association of European producers of soluble coffee) statement on the authenticity of soluble coffees of 6 July 1995

USP FCC - Food Chemicals Codex (FCC)

1.3. מונחים והגדרות

מונחים והגדרות אלה כוחם יפה בתקן זה:

1.3.1. קפה נמס

מוצקים המיוצרים על ידי מיצוי מימי של פולי קפה בלבד והנמסים במים.

1.3.2. פולי קפה

פירות של המינים השונים של צמח הקפה (Coffea) ממשפחת ה"פואתיים" (Rubiaceae), כמפורט במסמך משרד הבריאות "רשימת צמחי מאכל (כולל צמחים המותרים לשימוש כתוספי תזונה בלבד)".

1.4. מיון

ממיינים את המוצר כמפורט להלן:

1.4.1. קפה נמס

1.4.1.1. אבקה;

1.4.1.2. מגורען;

1.4.1.3. מיובש בהקפאה.

1.4.2. קפה נמס[2] נטול קפאין

פרק ב – דרישות כלליות

2.1. כללי

- המוצר יהיה שפיך;
- צבעו, טעמו וריחו של המוצר יהיו אופייניים לקפה נמס;
- לא יהיו במוצר חומרים זרים כלשהם.

[2] מאחד המינים 1.4.1.1-1.4.1.3.

2.2 תוספות

2.2.1 תוספות למוצר יהיו מטיב המתאים לשימוש במזון (food grade). הן יהיו נקיות ולא יזיקו לבריאות; לא יהיו בהן סימני קלקול ולא חומרים זרים.

2.2.2 תוספות למוצר יתאימו לדרישות התקנים והתקנות הישראליים המעודכנים ולהנחיות משרד הבריאות[3] המעודכנות החלים עליהם, ובהעדרם - לדרישות שבמהדורה האחרונה של ה-Food Chemicals Codex (FCC).

2.2.3 מותר להוסיף מהחומרים שלהלן:

2.2.3.1 חומרי טעם וריח;

2.2.3.2 תבלינים לרבות תמציות שהופקו מתבלינים.

2.3 מזהמים

2.3.1 התכולה המרבית של המתכות הכבדות במוצר תהיה לפי המסמך: עדכון קווים מנחים לכמות מרבית של מתכות כבדות במזון - מיום 2009/01/13, על עדכוניו.

2.3.2 התכולה של שאריות חומרי ההדברה במוצר תהיה לפי תקנות בריאות הציבור (מזון) (שאריות חומרי הדברה), התשנ"א-1991, על עדכוניהן.

2.3.3 ריכוז המיקוטוקסינים במוצר יהיה לפי תקנות בריאות הציבור (מזון) (מיקוטוקסינים במזון), התשנ"ו-1996, על עדכוניהן.

2.4 אריזה

המוצר ייארז באריזה אטומה, שתגן עליו מפני זיהום ומפני חדירת לחות ותשמור על ריחו וטעמו. אם כמות הקפה הנמס באריזה מיועדת להכנת יותר מכוס אחת של משקה, תאפשר האריזה שמירה על תכונות המוצר גם לאחר פתיחתה.
אריזות פח יהיו ללא חלודה.

2.5 סימון

דרישות הסימון שבתקן הישראלי ת"י 1145 חלות על המוצר בשינויים ובתוספות אלה:

2.5.1 שם המוצר[4]:

שם המוצר יסומן לפי מינו כמפורט להלן:

2.5.1.1 "קפה נמס" למוצר מיובש בהתזה;

2.5.1.2 "קפה נמס מגורען" למוצר המיוצר בתהליך גִיוּש (אגלומרציה);

2.5.1.3 "קפה נמס מיובש בהקפאה" למוצר המיוצר בתהליך ייבוש בהקפאה;

2.5.1.4 "קפה נמס ..."[5], נטול קפאין" למוצר קפה נמס המיוצר מפולי קפה נטולי קפאין;

---

(3) לרבות הנחיית משרד הבריאות לחומרי טעם וריח, אוגוסט 2014.

(4) בתקן הישראלי ת"י 1145 כותרת הסעיף היא "שם המזון".

(5) במוצר ממין 1.4.1.1 שהוא נטול קפאין יצוינו המילים "קפה נמס נטול קפאין" בלבד;
במוצר ממין 1.4.1.2 שהוא נטול קפאין תצוין המילה "מגורען" במקום הנקודות;
במוצר ממין 1.4.1.3 שהוא נטול קפאין יצוינו המילים "מיובש בהקפאה" במקום הנקודות.

2.5.1.5. מוצר שהוספו לו חומרי טעם וריח יסומן במילים "בטעם..." בציון הטעם;

2.5.1.6. מוצר שהוספו לו תבלינים או תמציות שהופקו מתבלינים יסומן במילים "עם ..." / "בתוספת ..." (במקום הנקודות יופיע שם התבלין או התמצית שהופקה ממנו).

2.5.2. ארץ הגידול ומיני פולי הקפה

2.5.2.1. מותר לסמן את ארץ גידול פולי הקפה, בתנאי שיהיה אפשר להוכיח את נכונות המידע המסומן, ושמקורו של הקפה הארוז הוא אך ורק בארץ האחת אשר שמה מסומן.

2.5.2.2. מותר לסמן את מיני פולי הקפה, בתנאי שיהיה אפשר להוכיח את נכונות המידע המסומן, ושמקורו של הקפה הארוז הוא אך ורק במינים המסומנים.

2.5.2.3. ההוכחה של נכונות המידע המסומן תהיה באמצעות שיטות בדיקה מיקרוסקופיות או כימיות או פיזיקליות או בשיטות מִנהליות.

2.5.3. לא יעשה שימוש בכינויים המורים על סיווג איכותי, כגון: "מעולה", "משובח", "FANCY".

2.6. משקל המוצר

סטיות בתכולה למעשה ביחס לערך המוצהר לא יהיו גדולות מהנקוב בתקן הישראלי ת"י 1059 עבור מוצרים קלים למילוי (קבוצה ב).

פרק ג – הרכב – בדיקות ודרישות

בבדיקת הרכב המוצר כמפורט בטבלה 1 שלהלן, יתאים הרכב המוצר לדרישות הנקובות בטבלה.

תקן

טבלה 1

סעיף מס'	התכונה	הדרישה[א]		שיטת הבדיקה לפי
3.1.1.	תכולת מים וחומרים נדיפים	אבקה (מוצר ממין 1.4.1.1)	במדגם 3.0% מקס' בדוגמה אחת 4.0% מקס' (דוגמה ומדגם כמפורט בתקן הישראלי ת"י 2859 חלק 1)	ISO 3726: 1983
		מגורען (מוצר ממין 1.4.1.2)	5.0% מקס'	
		מיובש בהקפאה (מוצר ממין 1.4.1.3)		
3.1.2.	תכולת סוכרים[ב] פרוקטוז חופשי[ג] גלוקוז כללי[ד] קסילוז כללי[ה]		0.97% מקס'[ו] 2.57% מקס'[ו] 0.58% מקס'[ו]	ISO 11292-1995[ז]
3.1.3.	תכולת קפאין במוצר נטול קפאין		0.3% מקס'	ISO 20481: 2008
3.1.4.	ערך הגבה (pH)		4.5 – 5.5	מכינים תמיסה של 1% של המוצר במים מזוקקים ומורתחים, מקררים לטמפרטורת החדר ובודקים את ההגבה.

הערות לטבלה:

(א) הערכים שצוינו ב-% מתייחסים לאחוזים למאה במשקל.

(ב) הערכים המקסימליים של תכולות הסוכרים כוללים גם סטיות אנליטיות.

(ג) פרוקטוז חופשי – free fructose

(ד) גלוקוז כללי – total glucose

(ה) קסילוז כללי – total xylose

(ו) הערכים הנקובים אומצו על ידי ארגון יצרני קפה נמס באיחוד האירופי "AFCASOLE", כמפורט ב- AFCASOLE (Association of European producers of soluble coffee) statement on the authenticity of soluble coffees of 6 July 1995.

(ז) אפשר לבדוק בשיטות אחרות של "High Prfonance – Liquid Chromtography", אולם השיטות המפורטות בתקן הבין-לאומי ISO 11292-1995 ישמשו כשיטות ייחוס.